

Rapportering i verksamhetsberättelsen

1. Hur har intern kontroll och riskhantering ordnats i Lovisa stad?

Stadsstyrelsen sköter ordnandet av intern kontroll och riskhantering. Dessutom ansvarar alla de verksamhetsorgan och tjänsteinnehavare som tilldelats befogenhet att använda stadens medel och som fungerar som myndighet för genomförandet av den interna kontrollen.

Stadens centraler och ansvarsområden gjorde 18.2.2016 en analys av verksamhetsmiljön och beredde utifrån analysen centralspecifika riskprofiler, det vill säga i enlighet med stadens gällande anvisningar för intern kontroll och riskhantering en förteckning över de mest betydande riskerna som anknyter till respektive centrals verksamhet och hanteringsförfaranden som gäller riskerna i fråga.

Som resultat av analysen och riskprofilen preciserades de åtgärder med vilka man säkerställer ansvar, hanteringen av riskerna och utnyttjandet av de strategiska möjligheterna för verksamheten och ekonomin. Med åtgärderna uppnår vi en skälig säkerhet av att uppnå ovannämnda mål och av att verksamheten är resultatrik. Centralspecifika resultat och planerade åtgärder rapporteras till nämnderna och vattenaffärsverkets resultat och planerade åtgärder till direktionen. Nämnderna och direktionen följer även upp vidtagandet av åtgärderna och hur resultatrika de är. Centralernas och ansvarsområdenas mest betydande risker och åtgärderna som bestämts för dessa riskers hantering rapporteras för stadsstyrelsen.

Riskhanteringen bedöms ur synvinkeln av den godkända budgeten och uppföljningen sker i sin tur i samband med beredningen av bokslutet och delårsrapporteringen. Detta ger stadsstyrelsen tillräckliga uppgifter att i verksamhetsberättelsen uttala sig om de centrala slutledningarna och ordnandet av intern kontroll och riskhantering i Lovisa stad och Lovisa stadskoncern.

Stadsfullmäktige godkände i § 123 under sitt sammanträde 14.12.2016 Lovisa stads strategi för åren 2017–2022. Med tanke på att fastställa och förverkliga strategin är det väldigt viktigt att man i budgeten för 2018 kan införa nyckelmål som går att följa upp och pekar mot rätt riktning så att centralerna ytterligare kan tillämpa dem.

2. Hur bedöms ordnandet av intern kontroll och riskhantering?

Den utvidgade ledningsgruppen bedömde under sin workshop 15.2.2018 hur den interna kontrollen och riskhanteringen ordnats. Centralernas egna ledningsgrupper genomförde *centralspecifika bedömningar av riskhantering* genom att som referensram använda den nya stadsstrategin och budgeterna för 2017 och 2018 och uppgifterna om utfallet för 2017. Uppgiften var att bedöma Lovisa stads verksamhetsmiljö och därtill anknytande ändringar bland annat ur följande synvinklar:

- Risker och möjligheter som anknyter till stadens livskraft och framtida utmaningar.
- Risker och möjligheter som anknyter till målen för verksamheten och ekonomin i budgeten.
- Risker och möjligheter som anknyter till funktionerna och serviceprocesserna i centralerna.
- Händelser som inverkar på stadens och koncernens inkomstutfall, utgiftshantering, egendomsförvaltning och ekonomiska ställning.

Utöver ledningsgruppens workshop har vi dessutom uppdaterat bedömningarna av *riskerna och tillräckligheten av den interna kontrollen* i följande funktioner: personalledning, ekonomi och ekonomiförvaltning, dataförvaltning, avtalshantering och fastighetsförvaltning.

3. Intern kontroll i olika funktioner och processer

Den interna kontrollen är en väsentlig del av det normala ledningsarbetet som görs i staden. Framför allt ansvarar personer i chefsställning för den interna kontrollen. En god förvaltning är en grundläggande rättighet, som innefattar bland annat behandlingens offentlighet och sakägarens rätt att bli hörd, att få ett motiverat beslut och att få överklaga. I ljuset av de anförda klagomålen, överklagningarna och besvären samt de beslut som fått med anledning av klagomålen, överklagningarna och besvären, kan det konstateras att lagen, besluten och god förvaltningssed följs i centralerna och vattenaffärsverket. Sådana procedurfel som konstaterats i enskilda fall har korrigerats och verksamhetssätten har ändrats till att följa kraven.

Verksamhetens resultatrikhet

Bokslutet för 2017 visar att anslagen som en helhet räckt till bättre än det budgeterade. Särskilt skatteinkomsterna, minskningen i personalkostnaderna som beror på konkurrenskraftsavtalet och Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikts återbetalning av överskott överraskade genom att inverka positivt på resultatet. Utöver vid bokslutet följer vi upp och bedömer budgetutfallet två gånger per år i samband med delårsrapporterna. På basis av utfallsuppgifterna utarbetar vi en prognos för budgetutfallet för det resterande året. Om prognosen tyder på budgetavvikelse ingriper vi i dem med tillräckliga ledningsåtgärder, med hjälp av vilka vi uppnår balans i ekonomin och verksamheten och håller oss till budgeten.

Rapporteringen berör staden, vattenaffärsverket och dottersammanslutningarna. Kriskommunsmätarna kalkyleras på hela koncernens nivå. Ur kriskommunsmätarnas perspektiv bedöms Lovisa stads ekonomiska situation vara god. Staden och vattenaffärsverket utgör 80 procent av resultatet och dottersammanslutningarna 20 procent.

Vi satsar alltmer på planenlighet och förebyggande verksamhet och vi har enligt allmän uppfattning kunnat förbättra processen. Förebyggande åtgärder är ändå huvudsakligen effektivare och kostnadsmässigt billigare, och vi syftar mer systematiskt än tidigare till förebyggande verksamhet.

Avtalsförvaltning och uppdatering av anvisningar

Stadsstyrelsen godkände anvisningarna för förvaltning av avtal på sitt sammanträde 4.9.2017 § 58. Var och en tjänsteinnehavare som ansvarar för ett givet ärende är skyldig att utarbeta avtalsvillkor som säkerställer stadens intressen samt att övervaka preskriptionstiderna och att avtalsvillkoren uppfylls. Under räkenskapsperioden 2017 genomförde vi med landskaps- och vårdreformen i tankarna en planerad kartläggning av de avtal som hör till grundtrygghetscentralen.

Vi har förnyat anvisningarna för ärendehantering och planen för arkivbildning. Var och en central ansvarar för att arkivera sina egna avtal. Vi har valt systemet Dynasty till arkiveringssystem. Vi arkiverar även alla avtal i systemet. Vi har inlett uppdateringen av kommunikationsanvisningarna.

Stadsfullmäktige i Lovisa stad godkände 9.10.2013 de allmänna anvisningarna för intern kontroll. Det föreligger behov att justera anvisningarna med beaktande av kommunallagsreformen och principerna för korruptionsbekämpning och godtagbar gästfrihet för förebyggande av mutning.

Vi har vidtagit åtgärder vad gäller avtalsrelaterade interna verksamhetssätt, så som att öka organisationens avtalskunnande samt att skärpa och förankra anvisningarna.

Upphandlingsprocessen innefattar beaktande av avtalsvillkor och i regel är utkastet till upphandlingsavtalet redan en del av anbudsbegäran. Det kan konstateras som observation att Lovisa

stads upphandlingssakkunniga tog anställning i sin egen hemkommun och att genomförandet av upphandlingar försköts allt mer till att ligga på centralernas ansvar så att ekonomiplaneraren i koncernförvaltningen hjälper med och koordinerar i upphandlingsprocesserna och att vi anskaffar de juristtjänster som behövs vid upphandlingar som köpta tjänster. Decentraliseringen av uppgifterna och avsaknaden av en upphandlingssakkunnig i huvudsyssla kan dock i fortsättningen utgöra en risk. Därför är det allt skäl att under våren 2018 på nytt bedöma hur situationen fungerar.

Dessutom har vi inlett sådana utvecklingsåtgärder som förutsätts av den allmänna dataskyddsförordningen.

I samband med att förnya verksamhetssätt har vi arbetat för att bedöma möjligheterna för att utnyttja digitalisering, mervärdet som detta medför och eventuella risker som eventuellt anknyter till detta. Under det gångna verksamhetsåret förnyade vi stadens webbplats, tog i bruk en elektronisk anslagstavla och upprättade enbart i elektronisk form budgeten för 2018.

Lovisa stad har fortfarande ett flertal fastigheter till vilka anknyter en stor reparationsskuld. Dessutom är lokalerna ofta gamla och opraktiska ur funktionernas synvinkel. Utöver detta är underhållskostnaderna höga. Inneluftsproblem har uppkommit i flera lokaler under det gångna året.

Vi har målenligt effektiviserat försäljningen av strategiskt sett icke-betydande anläggningstillgångar. I bokslutet för 2017 uppgår försäljningsintäkterna till 810 000 euro.

Vi håller på att uppgöra verksamhetsplaner i enlighet med bedömningen av fastigheternas skick för att få byggnadsbeståndet i skick. Vi syftar till att flytta tonvikten från brandsläckning till aktivt förebyggande verksamhet. Det måste ändå konstateras att inneluftsproblemen i de nuvarande lokalerna utgör fortfarande en betydande och svårhanterbar risk.

Inneluftsproblemen i huvudbiblioteket, idrottshallen och Harjurinteen koulu konkretiserades under hösten 2016 och under 2017 som symptom hos anställda och elever. Vad gäller huvudbiblioteken nerdimensionerade vi öppethållningen och i slutet av 2017 förberedde man sig på att flytta till ersättande lokaler. Vad gäller idrottshallen kunde vi tillfälligt lösa problemet med reparationsåtgärder och genom att hålla lektioner i andra lokaler.

Det konstaterades att det finns fukt i nya Harjurinteen koulus konstruktioner. Detta beror sannolikt på fel under byggskedet. Det att man reparerar byggnaden och får den i användbart skick försvårar ordnandet av verksamheten och förorsakar tilläggskostnader bland annat i form av ordnandet av tillfälliga lokaler.

Vi har inlett förhandlingar med entreprenören för att få monetär ersättning.

Finansieringsbehovet för de skolinvesteringar som stadsfullmäktige fattat beslut om är över 20 miljoner euro, och ifall vi inte lyckas anpassa inkomst- och kostnadsnivån i tillräcklig grad medför finansieringsbehovet en risk för likviditeten och förmågan att nå resultat. Lovisa har ändå som motvikt betydande egendomsdelar bland annat i ekonomiskogar och jordområden. Genom att sälja dessa egendomsdelar kan staden betala för investeringarna utan att bli överskuldssatt. Framtiden ser fortfarande bra ut i Kommunförbundets prognoser och enligt kriskommunsmätarna, och risken för att kriterierna för kriskommun uppfylls är liten trots de stora investeringarna.

Planeringsarbetet inför skolinvesteringarna pågår och projekten torde bli färdigställda så att de nya skolorna (Koskenkylän koulu och Lovisanejdens högstadium) är i elevernas användning i augusti 2019 och de delar av Forsby skola och Lovisa Gymnasium vilka ska grundligt renoveras är i bruk innan utgången av 2019.

Lovisa Bostäder Ab inledde sin verksamhet 1.1.2017, och den nya verkställande direktören inledde sitt arbete i februari 2018. Efter fusionen, nu som en större aktör, har bolaget bättre verksamhetsförutsättningar för att få sin verksamhet helhetsmässigt på en sund grund.

Fastighetsbolaget Talludden Oy upplöstes under räkenskapsperioden 2017 genom frivilligt förfarande i och med att dess verksamhet inte var lönsam. Det egna kapitalet var förlorat och kassaflödet hade blivit negativt. I och med att det inte fanns andra köpare, köpte Lovisa stad av bolaget byggnaderna som är belägna på stadens mark. Dessutom betalade staden sin egen andel av bolagets lån till banken. Stadens finansiering gavs som skattefritt ackord till bolaget.

4. Vilka är de centrala riskerna som anknyter till verksamheten och vilka är utvecklingsområdena för den interna kontrollens och riskhanterings delområden?

1. Att uppdatera anvisningarna för intern kontroll.
2. Att genomföra riskhantering som anknyter till personalförvaltningen, även beaktande landskaps- och vårdreformen.
3. Att förnya principerna för ägarstyrningen och koncerndirektivet under 2018.
4. Att bedöma arbetet i verksamhetsorganen och fastställa principerna för ledningsgruppsarbete.

5. Planerade utvecklingsområden inom riskhantering och intern kontroll

1. Vi uppdaterar anvisningarna för intern kontroll och framlägger dem stadsfullmäktige för beslutsfattande. I anvisningarna beaktar vi kommunallagsreformen och principerna för korruptionsbekämpning och godtagbar gästfrihet för förebyggande av mutning.
2. Vi gör en beredning som innefattar konsekvensbedömningarna och koordineringen av de personaländringar som sker i samband med landskaps- och vårdreformen. I beredningen beaktar vi säkerställandet av att stadens verksamhet är störningsfri och att kvaliteten säkras.
3. Vi behandlar i samband med organisationsreformen möjligheten att grunda en koncernsektion. Koncernsektionen, som är underställd stadsstyrelsen, bör regelbundet följa upp utvecklingen av de bolag som hör till koncernen och att styra dem med sätt som gäller för ägare och ägarskap.
4. Vi utvecklar ledningsgruppsarbetet för att hantera risker som anknyter till förverkligandet av strategin och till att utnyttja möjligheter. Vi planerar ledningsgruppsarbetet centralspecifikt utifrån utvecklingsområdena, målen och åtgärderna som anknyter till förverkligandet av strategin.

6. Utredning om ordnande av intern revision

Vi köper vid behov den interna revisionens uppdrag som externa sakkunnigtjänster.

7. Ställningstagande om den interna kontrollens lämplighet och tillräcklighet

Stadsstyrelsen föreslår som sin helhetsbedömning, utifrån centralernas rapportering och sin egen kontinuerliga uppföljning, att den interna kontrollen och riskhanteringen i huvudsak är på en god nivå. Den interna kontrollen i Lovisa stad producerar i huvudsak en skälig säkerhet om att verksamheten är resultatrikt, att verksamheten följer lag och god förvaltningssed, att medlen och egendomen tryggas samt att den pålitliga verksamhetsmässiga och ekonomiska information som ledningen kräver är tillräcklig.

Betydande ändringar anknyter dock till Lovisa stads verksamhet. Till ändringarna anknyter osäkerhet och det finns otillräckligt med uppgifter om dem. Å andra sidan anknyter

utvecklingsbehov till ordnandet och produktionen av tjänsterna, och på utvecklingsbehoven inverkar även utvecklingen av stadens befolkningsstruktur. Säkerställandet av stadens ekonomiska balans förutsätter att serviceproduktionsnätet och verksamhetsprocesserna kontinuerligt utvecklas.

Ordnandet av den interna kontrollen baserar sig på tillräckliga anvisningar och den systematiska organisationstäckande riskkartläggningen är à jour. De centralaste riskerna av olika slag som anknyter till strategin, verksamheten och ekonomin har bedömts. I organisationen ser man riskerna också som möjligheter. Riskhanteringsresultatet förutsätter dock ännu att preciserade hanteringsförfaranden genomförs systematiskt och att man följer upp och bedömer hur resultatet är.